

Maria J. Zajączkowska Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy
Olsztyn, maj 2008

DZIAŁALNOŚĆ STUDENTÓW W KOLE NAUKOWYM JAKO FORMA SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO: WYPOCZYNEK CZY PRACA?

Problem czasu wolnego młodzieży studenckiej

Termin „czas wolny” pojawił się i upowszechnił z chwilą uznania go przez Międzynarodową Konferencję UNESCO w 1957 roku. Początkowo mianem „czas wolny” zastępowano termin „wczasy” lub „rekreacja”. Z biegiem czasu znaczenie tego określenia rozszerzyło się i zaczęło obejmować wiele sytuacji społecznych [Matyjas 2003].

Czasem wolnym młodzieży zajmowało się wielu przedstawicieli nauki o wychowaniu; na przykład wg A. Zawadzkiej czas wolny to czas wykorzystywany na zajęcia nieobowiązkowe, podejmowane dobrowolnie dla odpoczynku, rozrywki, wszechstronnego rozwoju i udziału w życiu publicznym [Zawadzka 1976].

Funkcje czasu wolnego są wielorakie, pisało o nich wielu teoretyków [por. Matyjas 2003]. Fundamentalną zasadą zajęć w czasie wolnym jest zasada dobrowolności (świadomego uczestnictwa z możliwością wycofania się z nich).

W wyniku przeglądu stanowisk i teorii można stwierdzić, że czas wolny pełni funkcje: rekreacji (wypoczynku i rozrywki), wychowania socjalnego (aktywizowania społecznego i integracyjną), rozwoju osobowości, edukacyjną (poznawczo-intelektualną), kreacyjną (twórczości) oraz kulturalną [Słupik 2004, Czajkowski 1979, Wujek 1969, Dąbrowski 1966]. Treść tych funkcji jest uzależniona od zainteresowań i wieku młodzieży oraz od ilości i możliwości spożytkowania posiadanego czasu wolnego [Słupik 2004].

Wykorzystywanie czasu wolnego przez młodzież nie jest zjawiskiem stałym, lecz podlega dość istotnym przemianom. Ma na to wpływ wiele czynników, m.in.: zmiany społeczne, gospodarcze, wzorce zachodniej kultury, większy dostęp do różnych form aktywności przy jednoczesnej dowolności wyboru, a także powszechny dostęp współczesnej młodzieży do środków technicznych, w przeciwieństwie do pokolenia starszego. W efekcie mamy do czynienia ze zmianą sposobu wykorzystywania czasu wolnego, co warto jest zainteresowania pedagogów i podjęcia w tym kierunku badań empirycznych [Prokosz 2000].

Od zawsze na uczelniach wyższych kwestie wychowawcze wzbudzały wiele wątpliwości w dyskursie naukowców. Jedni podkreślali, że nie ma potrzeby wychowawczego

oddziaływania na studentów i że charakter zajęć dydaktycznych na uczelni ogranicza możliwości wypełniania funkcji wychowawczych. Inne poglądy wskazywały nie tylko na potrzebę, ale wręcz konieczność podejmowania intencjonalnych działań wychowawczych wobec studentów. Podkreślano szczególnie siły wychowawcze tkwiące w środowisku akademickim.

Dziś mamy do czynienia z inną niż dawna szkołą wyższą, w sensie zmian organizacyjnych, programowych i relacyjnych między uczestnikami procesu kształcenia [Kubiak 2003]. We współczesnej szkole tkwią możliwości rozwoju własnego studentów, podstawę stanowi poziom dojrzałości młodzieży akademickiej i różnorodność form realizacji procesu edukacyjnego. Daje to studentom możliwość wielorakiej aktywności i zdobywania doświadczeń, umożliwiających pełny rozwój osobowy w oparciu o oddziaływania wychowawcze i aktywność samowychowawczą [Kubiak 2003].

Zróznicowanie typów studiowania wśród współczesnej młodzieży akademickiej wiąże się z jednej strony z tendencjami kreowania współczesnego człowieka jako aktywnego, odpowiedzialnego sprawcy własnych czynów, otwartego na świat i ludzi, z odwagą podejmującego nowe wyzwania, z drugiej zaś – ze złożonością świata, w którym człowiek żyje, nie zawsze czując się bezpiecznie. Stąd być może wśród młodzieży akademickiej niewiele jest osób nastawionych na kreatywność, twórczość, sukces, karierę i pracowitość [Kubiak 2003].

Tymczasem Jan Pięta twierdzi, że niezwykle pożyteczną formą spędzania czasu wolnego jest aktywność społeczna, która polega na dobrowolnym i zwykle bezinteresownym wykonywaniu różnorodnych prac na rzecz społeczeństwa poza obowiązkami (...). Szczególnym rodzajem aktywności społecznej jest działalność w grupach celowych zmierzających w sposób zorganizowany do realizacji postawionych przed sobą zadań. Ogólnie nazwać można te grupy organizacjami społecznymi formalnymi i nieformalnymi, działającymi spontanicznie i doraźnie oraz celowo i planowo [Pięta 2004].

Tak więc, jak pisze M. Szpyrko, „to ludzie bezpośrednio związani ze szkołą i pracą wychowawczą mogą i powinni pomagać swoim uczniom, wychowankom i podopiecznym w kształtowaniu umiejętności aktywnego i twórczego uczestnictwa w rzeczywistości społecznej oraz wiary w możliwości stanowienia o kształcie przyszłości świata oraz swojego w nim miejsca” [Szpyrko 1998]. Jednak „prawdziwym zadaniem edukacji staje się osobiste i samodzielne zdobywanie wiedzy, a w konsekwencji – samokształcenie i samowychowanie”. [Chmielewska 2000]. Natomiast efektem nauczania powinno być uzyskanie przez ucznia/studenta umiejętności i kompetencji takich jak: „Uczenie się. Myślenie. Poszukiwanie.

Doskonalenie się. Komunikowanie się. Współpraca. Praca w grupie: negocjowanie i osiąganie porozumienia, podejmowanie decyzji grupowych. Organizowanie pracy własnej i innych. Środowisko społeczne.”

We współczesnym ujęciu przez samokształcenie rozumie się „samodzielne, świadome, celowe i poddane własnej kontroli zdobywanie i modernizowanie wiedzy ogólnej bądź kwalifikacji zawodowych. Istotą samokształcenia jest zatem samodzielne uczenie się i samowychowanie” [Karaś 1994].

Niemal wszystkie przytoczone definicje zawierają te same elementy charakteryzujące proces samokształcenia. Należą do nich:

- po pierwsze, zaangażowanie się jednostki w określone działania, które jest **świadome** oraz pozbawione przymusu, czyli **dobrowolne**,
- po drugie, podejmowane działania mają najczęściej na **celu** przybliżenie się do pewnego **wzoru osobowości**,
- po trzecie, **samodzielność** w realizowaniu postawionych sobie zadań,
- po czwarte, występuje tu jedynie **autokontrola** (samokontrola), co w tym przypadku oznacza, że jedyną osobą sprawującą kontrolę nad wypełnianiem tych określonych zadań jest sama jednostka.

Z badań wynika, iż powody, dla których studenci podejmują pracę nad sobą, można ująć w dwie grupy. Pierwsza związana jest ze zmianami dotyczącymi bezpośrednio jednostki i mającymi znaczenie wyłącznie dla niej. Studenci stwierdzili mianowicie, iż podejmując pracę nad sobą pragną osiągnąć zmiany we własnym wyglądzie, zwalczać nałogi i złe przyzwyczajenia oraz wyrabiać dyscyplinę wewnętrzną i samokontrolę. Z drugiej strony studenci próbują modyfikować swój stosunek do otoczenia, a wśród celów aktywności samowychowawczej tej grupy najczęściej wymienianymi są: poprawa kontaktów interpersonalnych, lepsze funkcjonowanie w rodzinie, zwiększenie tolerancji i otwartości na innych ludzi [Szwajkowska 1999]. Jak widać „samowychowanie stanowi dla młodzieży akademickiej przede wszystkim drogę do osiągnięcia następujących celów: rozwoju własnej osobowości, zwalczania złych nawyków, poprawy kontaktów interpersonalnych” [Szwajkowska 1999].

Orędownikiem pracy nad sobą, także dydaktycznej jest J. Malinowski, wg którego: „aktywność naukowa studentów, wykraczająca ponad obowiązki wynikające z programu studiów realizowanych na danym kierunku, zasługuje na zainteresowanie ze strony zarówno władz szkół wyższych, jak i naukowców zajmujących się problematyką szkolnictwa

wyższego i młodzieży akademickiej z kilku co najmniej powodów. Pierwszy spośród nich łączy się z niedomaganiem w zakresie realizacji procesu dydaktycznego, odznaczającego się często schematycznością prowadzonych zajęć, małą innowacyjnością i rzadkim stosowaniem kształcenia poprzez udział w badaniach. W efekcie tego podejmowanie przez studentów ponadobowiązkowej aktywności naukowej, staje się istotnym czynnikiem wspomagającym realizację zadań dydaktycznych szkoły wyższej. Włączanie się do prac naukowo-badawczych, wchodzących w zakres szeroko pojmowanej aktywności naukowej, zasila natomiast potencjał badawczy uczelni wyższych, a tym samym przynosi wymierne efekty w postaci wyników badań spożytkowanych przez gospodarkę i kulturę. Należy też zauważyć, iż tego typu aktywność wpływa na kształtowanie się postaw twórczych, ukierunkowanych na ustawiczne zdobywanie wiedzy i doskonalenie umiejętności badawczych, co ma niebagatelne znaczenie chociażby dla sposobu wykonywania przyszłych obowiązków zawodowych. Wreszcie trzeba odnotować, że ponadobowiązkowa aktywność naukowa jest niezwykle wartościowym zjawiskiem pod względem wychowawczym. Uwidacznia się to zwłaszcza w przypadku studenckich kół naukowych, powszechnie uważanych za istotny składnik środowiska wychowawczego szkoły wyższej” [Malinowski 1998].

Praca w Kole Naukowym „Negocjator”

Koło Naukowe „Negocjator” w PWSZ jest dobrowolnym, samorządnym i trwałym zrzeszeniem studentów PWSZ w Legnicy, samodzielnie określającym swoje cele, program i struktury organizacyjne.

Na początku 2002 roku pojawiła się idea stworzenia samorządnej grupy studentów cechującej się własną obrzędowością, posiadającej własny system motywacji, rozwijającej przedsiębiorczość oraz aktywność studentów przyczyniając się tym do uczestnictwa i tworzenia szeroko pojmowanej kultury studenckiej.

Koło oficjalnie funkcjonuje od dnia 07 maja 2002 roku, a jego zadaniami, zawartymi w statucie są:

- 1) poszerzenie wiedzy członków KN „Negocjator” i pozostałych zainteresowanych studentów PWSZ o sposobach rozwiązywania konfliktów społecznych drogą negocjacji i mediacji,
- 2) nabywanie umiejętności niezbędnych do prowadzenia negocjacji i mediacji,

- 3) niesienie pomocy w rozwiązywaniu konfliktów środowiska akademickiego PWSZ i społeczności lokalnej,
- 4) organizowanie i prowadzenie negocjacji i mediacji na zamówienie społeczne studentów i mieszkańców Legnicy,
- 5) kreowanie etycznych i profesjonalnych zachowań w sytuacjach konfliktów wśród członków KN „Negocjator” i pozostałych studentów
- 6) współpraca z lokalnymi, krajowymi i zagranicznymi organizacjami zajmującymi się problematyką negocjacji i mediacji.

Koło realizuje swoje cele między innymi poprzez:

- 1) spotkania z doświadczonymi praktykami procesów negocjacji i mediacji,
- 2) analizę przypadków negocjacyjnych ukazywanych w mass mediach, znanych z życia studenckiego, występujących w środowisku lokalnym.
- 3) organizowanie warsztatów szkoleniowych stacjonarnych, wyjazdowych i w formie obozów letnich dla ćwiczenia pożądanych umiejętności,
- 4) reklamę Koła w środowisku uczelnianym i lokalnym,
- 5) udzielanie wsparcia członkom KN „Negocjator” w formie pomocy w pracy naukowej na temat j.w. oraz w formie rekomendacji potwierdzającej aktywność w działaniach KN „Negocjator”.

Na bieżąco Koło zajmuje się organizacją:

- badań naukowych;
- wyjazdów integracyjnych i szkoleń dla członków Koła;
- spotkań z ciekawymi ludźmi;
- uroczystości własnych Koła;
- Letniej Szkoły Negocjacji i Mediacji.

Badania naukowe

Pierwsze badania przeprowadzone zostały w 2003 r. w ramach grantu, który otrzymała opiekunka Koła z Komitetu Badań Naukowych. Celem badań było określenie, w jaki sposób młodzież szkolna radzi sobie z konfliktami.

Drugie z kolei badania odbyły się w 2004 r. i dotyczyły ocenienia stanu umiejętności negocjacyjnych i mediacyjnych nauczycieli.

W 2005 r. na zlecenie Kanclerza PWSZ w Legnicy członkowie Koła przeprowadzili ankietę wśród pracowników administracyjnych oraz członków Konwentu i Senatu uczelni

dotyczącą roli stanowiska i funkcji sprawowanych przez kanclerza. Natomiast w kolejnym roku na zlecenie NOT-u przeprowadzone zostały badania stopnia satysfakcji odbywania podróży przez użytkowników komunikacji miejskiej w Lubinie.

Kolejne zadanie naukowe skupiło się na badaniu studentów i miało dać odpowiedź na pytanie, jak rozwiązują oni konflikty na uczelni. W ramach trzeciego etapu badań ankieterzy KNN dotarli do studentów różnych kierunków; w rezultacie grupę badawczą stanowiło 303 studentów kierunków Politologia i Pedagogika Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Legnicy, która posłużyła za teren badań w czerwcu. Uzupełniające badania porównawcze przeprowadzono we wrześniu na Syberii (Rosja), w mieście uniwersyteckim Tomsk na grupie 87 studentów rosyjskich z kierunków Filologia, Prawo i Psychologia. Wszystkie dane z ankiet i wywiadów opracowywane były przez członków koła pod kierunkiem pracowników dydaktycznych – opiekunki koła i współpracowników.

Spotkania z ciekawymi ludźmi organizują sami studenci, zainspirowani pomysłem: od wyboru osoby, po jej zaproszenie, ogłoszenia na uczelni i przeprowadzenie spotkania z podziękowaniami i odpowiednią oprawą. Pierwsze tego typu spotkanie miało miejsce dnia 15 grudnia 2004 roku. Uczestniczyli w nim zawodowi mediatorzy sądowi. Drugim przedsięwzięciem było spotkanie z negocjatorem policyjnym. Gościem kolejnego, trzeciego spotkania był pracownik uczelni - politolog, zajmujący się jako negocjator konfliktami i negocjacjami o charakterze społecznym i politycznym.

Wyjazdy integracyjne

Wyjazdy integracyjne organizowane są przede wszystkim z myślą o nowych członkach Koła, czyli studentach którzy w danym roku akademickim zdecydowali się przystąpić do Koła. Te kilkudniowe wyjazdy mają bowiem na celu zintegrowanie się „świeżo upieczonych” z starszymi stażem członkami Koła. Poza integracją służą one również bliższemu poznaniu się studentów oraz zaznajomieniu ich z podstawami negocjacji i mediacji.

Pierwszy obóz integracyjny odbył się w 2004 r. w Karpaczu, natomiast drugi w 2005 w Myśliborzu. Kolejne nie doszły o skutku z braku czasu i inicjatywy studentów

Warsztaty szkoleniowe

Warsztaty szkoleniowe zazwyczaj odbywają się na wyjazdach integracyjnych, ale również i na uczelni. Dzięki tym zajęciom członkowie Koła poznają teoretyczną wiedzę z zakresu negocjacji, a także uczą się rozwiązywania konfliktów w praktyce. Dzieje się tak za sprawą przeprowadzanych często różnego rodzaju gier i symulacji negocjacyjnych. Ćwiczone podczas symulacji tzw. case'y negocjacyjne przygotowywane są w oparciu o prawdziwe wydarzenia i konflikty społeczne. Zadaniem uczestników szkolenia jest wcielenie się w określoną rolę i poprzez negocjacje dojście do porozumienia z drugą stroną konfliktu. Takie gry negocjacyjne i symulacje wymagają od uczestników szkolenia niejednokrotnie włożenia dużo wysiłku, zaangażowania i kreatywności.

Uroczystości własne Koła

Do uroczystości własnych Koła należy organizowane co roku w grudniu **Walne Zebranie**, podczas którego wybierany jest nowy zarząd oraz podejmowane są nowe uchwały. Tradycją w Kole stało się wspólne organizowanie **spotkania wigilijnego** kół naukowych. Co roku organizowane jest uroczyste **pożegnanie absolwentów** na cześć członków Koła, którzy kończą studia i opuszczają mury naszej uczelni. Podczas spotkania zasłużeni członkowie dostają dyplomy oraz opinie i zaświadczenia o działalności i przynależności do Koła.

Letnie Szkoły Negocjacji i Mediacji

„Letnia Szkoła Negocjacji i Mediacji” - pod tą nazwą kryje się obóz naukowy organizowany cyklicznie od pięciu lat przez opiekuna i Zarząd Koła.

I Letnia Szkoła Negocjacji i Mediacji odbywała się w Ustce we wrześniu 2003 r. W trakcie trwania obozu studenci uczestniczyli w dwudziestoczterogodzinnych warsztatach z zakresu komunikacji interpersonalnej w sytuacjach trudnych, negocjacji społecznych oraz mediacji. Ogólnie rzecz ujmując, sześć dni przeznaczono na zajęcia warsztatowe, dwa zaś na pracę w słupekich i usteckich szkołach oraz na wizytę w Centrum Pomocy Dzieciom. W ramach zajęć terenowych studenci przeprowadzili badania ankietowe dotyczące negocjacji i mediacji, a także dokonali analizy konfliktów szkolnych.

II Letnia Szkoła Negocjacji i Mediacji odbyła się w Zieleńcu we wrześniu 2004 r. W czasie trwania obozu uczestnicy mieli okazję przypomnieć sobie podstawowe zasady, techniki i rodzaje procesów negocjacyjnych i mediacyjnych. Nie obyło się również bez praktycznego szkolenia umiejętności z zakresu negocjacji i mediacji. Ponadto członkowie podsumowali i

opracowali zebrany wcześniej materiał badawczy dotyczący umiejętności negocjacyjnych nauczycieli.

III Letnia Szkoła Negocjacji i Mediacji odbyła się na przełomie sierpnia i września 2005 r. w Zieleńcu. Za sprawą 6 zaproszonych studentów z Ukrainy obóz zyskał miano „III Międzynarodowej Letniej Szkoły Negocjacji i Mediacji”. Kolejne szkoły, mające już status międzynarodowych, organizowane były profesjonalnie z grantów konkursowych.

na IV Międzynarodową Letnią Szkołę Negocjacji i Mediacji - kolejny obóz naukowy organizowany przez Koło Naukowe „Negocjator” w 2006 roku, tym razem w Kołobrzegu, przyjechali zaproszeni (przez Internet) goście z daleka, bo z centralnej Azji. Było to sześć studentek wydziału filologicznego Państwowego Uniwersytetu w Tomsku i przedstawicielka Stowarzyszenia „Dom Polski” z tego miasta.

Zainspirowane Polską i Polakami, ideą mediacji, komunikacją międzykulturową, zajęciami integracyjnymi, demokracją w wymiarze teoretycznym i praktycznym, Rosjanki postanowiły spotkać się w następnym roku ze studentami (i trenerami) z Polski, tym razem w swoim kraju, w centralnej Azji. W czerwcu 2007 poinformowano nas, iż Dom Polski, jako organizator projektu „Syberiada”, otrzymał nań dotację z koniecznym warunkiem jej spożytkowania. Głównymi beneficjentami mieli być studenci z Rosji i Polski, a projekt zawierał elementy programu IV Szkoły, czyli m.in. warsztaty z negocjacji, mediacji, komunikacji międzykulturowej oraz badania naukowe dotyczące rozwiązywania konfliktów w środowisku studenckim. Oprócz Polaków, w warsztatach uczestniczyła 15-osobowa grupa rosyjskich studentów prawa i psychologii z Tomskiego Uniwersytetu.

Działania inne

Członkowie Koła działają także aktywnie w promowaniu Koła poprzez: pisanie artykułów do uczelnianego pisma studenckiego, prowadzenie kroniki, dbanie o wystrój gabloty Koła oraz strony internetowej, uczestniczenie w targach edukacyjnych, współdziałanie z innymi kołami przy realizacji różnego rodzaju projektów, uczestnictwo w konferencjach, sympozjach, (np. w targach negocjacyjnych w Poznaniu). W kwietniu 2006 roku dwójka członków Koła uczestniczyła w turnieju negocjacyjnym „Gry negocjacyjne”, który odbył się w jednym z wrocławskich liceów.

Korzyści z pracy w Kole - wyniki badań

Na pewnym etapie działalności koła zadałam sobie pytanie: Czy praca w Kole przynosi studentom jakieś korzyści i czy mają oni tego świadomość? Pytanie to przyjęło postać problemu badawczego:

Czy uczestnictwo w kołach naukowych sprzyja samorozwojowi studentów?

W rozbiciu na problemy szczegółowe przyjął on postać następujących podproblemów:

Czy działalność w kole podwyższa poziom wiedzy? Czy działalność w kole rozwija umiejętności organizacyjne? Czy działalność w kole uczy samokontroli? Czy działalność w kole ma wpływ na poprawę zdolności komunikacji interpersonalnej? Czy działalność w kole pomaga w rozpoznawaniu własnych predyspozycji? Jakie inne korzyści daje przynależność do koła?

Postawiłam hipotezę, że uczestnictwo w kołach naukowych sprzyja samorozwojowi studentów, przyjmując za zmienną niezależną w swoich badaniach studentów PWSZ oraz absolwentów tej uczelni będących członkami Koła, a za zmienną zależną - ocenę samorozwoju w opinii studentów.

Badania przeprowadziła studentka Marta Wydra, należąca do KNN. Narzędziem zastosowanym przez nią był kwestionariusz ankiety dla członków Koła Naukowego „Negocjator” Ankietowaniem przeprowadzonym w maju 2006 roku objętych zostało 27 członków Koła Naukowego „Negocjator”, wśród których znaleźli się aktualnie uczestniczący w jego pracach studenci oraz absolwenci Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy.

Z przedstawionych danych wynika, iż wśród ankietowanych najliczniejszą grupę, stanowiły osoby należące do Koła od 1,5 roku, następnie absolwenci, należący od 4 lat - którzy pomimo ukończenia studiów na PWSZ nadal byli członkami Koła i aktywnymi działaczami. Staż pozostałych mieścił się w przedziale od 2 miesięcy do 3 lat.

Przy okazji przeprowadzania badań nad samorozwojem członków w Kole Naukowym „Negocjator” postanowiłyśmy zapytać, dlaczego zdecydowali się oni na przystąpienie do Koła. Na to pytanie ankietowani udzielili następujących odpowiedzi (uporządkowanych malejąco): chęć poznania nowych ludzi, zdobycie i pogłębienie wiedzy, chęć robienia czegoś więcej poza zwykłym studiowaniem, przystąpienie za namową znajomych, nauczenie się czegoś nowego; zainteresowanie działalnością Koła, aktywne i miłe spędzanie wolnego czasu, zdobycie nowych doświadczeń, potrzebę samorealizacji, rozwoju, pokonanie swoich lęków, sprawdzenie swoich możliwości organizacyjnych, nadmiar czasu wolnego.

Z odpowiedzi na następne pytanie dowiedziano się, jakie są ulubione formy zajęć członków Koła. Najbardziej lubianymi formami zajęć przez członków Koła są

(uszeregowanie malejące): wyjazdy integracyjne, szkolenia oraz spotkania z ciekawymi ludźmi, uroczystości własne Koła, public relations Koła, badania naukowe.

Z uzyskanych danych wynika, że poprzez przynależności do Koła znacząco zwiększył się poziom wiedzy ankietowanych członków Koła w określonych dziedzinach. Zgodnie bowiem z odpowiedziami niemal wszyscy przyznali, iż wzrósł ich poziom wiedzy w zakresie negocjacji oraz poprawnej komunikacji, sposobów rozwiązywania konfliktów i mediacji. A także zdobyli wiedzę z zakresu opracowywania wyników badań oraz struktury i funkcjonowania PWSZ im. Witelona w Legnicy.

Można przypuszczać, że ten znaczący wzrost wiedzy jest efektem udziału członków Koła w dość często organizowanych warsztatach szkoleniowych, a także uczestnictwa w konferencjach oraz spotkaniach z ciekawymi ludźmi.

Przynależność do Koła wpłynęła na poprawę zdolności organizacyjnych w zakresie: umiejętności współdziałania w grupie; załatwiania różnego rodzaju spraw; zdobywania informacji; określania celów; lepszego planowania swojego czasu. Praca w Kole pomogła studentom też w poznaniu swoich wad; w kontrolowaniu własnego zachowania oraz poznaniu swoich zalet, w zwalczeniu jakiejś wady; w panowaniu nad emocjami.

Z analizy materiału wynika, że u większości badanych dzięki działalności w Kole poprawiły się ich zdolności komunikacyjne w następujących kwestiach: słuchania innych, udzielania i przyjmowania informacji zwrotnych, prowadzenia dyskusji w grupie, unikania barier komunikacyjnych. Większość także stwierdziła poprawę w swoim wypowiedzianiu się jasno i spokojnie oraz przekonywaniu do swojego zdania.

Jak natomiast wykazały odpowiedzi na pytanie „W organizacji których form działalności Koła czujesz się najbardziej kompetentny?” badani wymienili (kolejność malejąca): uroczystości własne Koła, wyjazdy integracyjne, spotkania z ciekawymi ludźmi, badania naukowe i public relations Koła. Niektórzy poznali się też na : „podejmowaniu bardzo dziwnych działań” (chodzi tu zapewne o czynności organizacyjno-prawne), zdobywaniu środków finansowych na działalność Koła, prowadzeniu strony internetowej, konstruowaniu wniosków o dotację, reprezentowaniu Koła na zewnątrz.

Z uzyskanych odpowiedzi na pytanie o inne korzyści wynika, iż najbardziej wymierną korzyścią wynikająca z pracy w Kole jest otrzymywanie dyplomów, które stanowią dowód przynależności do Koła, potwierdzający kompetencje studenta. Następnie badani wymieniają takie korzyści, jak: udział i wyjazdy na konferencje, wyjazdy szkoleniowe i integracyjne. Pozostałe odpowiedzi brzmiały: „dzięki nabytej umiejętności prowadzenia rozmowy znalazłem pracę”, „przynależność do Koła stanowi idealny punkt w CV, pracodawca ma

przeświadczenie, że jesteś osobą niestandardową, gotową na działanie, inicjatywną”, „zdobyłem doświadczenie, które pomaga mi w pracy zawodowej”; wskazują one na przydatność w poszukiwaniu pracy zawodowej.

W odpowiedzi na pytanie „Jakie niewymierne korzyści dała Ci przynależność do Koła?” ankietowani wymieniali: poznanie nowych osób, zdobycie i poszerzenie wiedzy, zdobycie nowych umiejętności. Pozostałe pojedyncze odpowiedzi można pogrupować następująco:

- dotyczące komunikacji interpersonalnej „nauczyłem się aktywnego słuchania innych osób”, „nauczyłem się komunikować z innymi”, „większa swoboda w kontaktach z ludźmi”;
- dotyczące rozwoju osobowości: „pewność siebie”, „rozwój”, „satysfakcja”, „samoświadomość”, „samorealizacja”, „nauczyłem się dużo o sobie”, „uświadomienie sobie swojej toksyczności, którą w dużej mierze udało mi się zwalczyć”;
- inne: „miłe spędzanie wolnego czasu”, „popularność na uczelni”, „nauczenie się wielu rzeczy”.

Tak więc przynależność do Koła przynosi również niematerialne korzyści, polegające przede wszystkim na poprawie własnego wizerunku, podwyższeniu samooceny, relaksie, itp.

Wśród odpowiedzi na pytanie o oczekiwania studentów wśród odpowiedzi pojawiały się (kolejno wg liczebności): poznanie nowych osób, poszerzenie i podwyższenie poziomu wiedzy, aktywne spędzanie wolnego czasu, zdobycie doświadczenia, zdobycie nowych umiejętności; poznanie metod i nauczenie się negocjacji, a także: nauczenie się artykułowania swoich potrzeb i argumentów, udział w warsztatach, szkoleniach, spotkaniach z ludźmi zajmującymi się w praktyce negocjacjami, nauka współdziałania w grupie, doskonalenie komunikacji z ludźmi i rozwiązywania konfliktów przy pomocy negocjacji, współpraca z interesującymi ludźmi, inspiracja do innej działalności.

W odpowiedzi na pytanie: „Czy wszystkie twoje oczekiwania zostały spełnione?” 17 spośród 27 ankietowanych odpowiedziało twierdząco. Pozostałe 10 osób udzieliło następujących odpowiedzi: „liczyłam na więcej warsztatów szkoleniowych, które poszerzyłyby wiedzę z zakresu negocjacji i mediacji”, „brak współpracy z innymi członkami”, „brak dobrego kontaktu”, „za mało wyjazdów”, „za mało spotkań bardziej na „luzie”, „nie zdobycie umiejętności negocjacyjnych, mediacyjnych i poprawnej komunikacyjnych z powodu zbyt krótkotrwałej przynależności”, „nie sprawdzenie swoich możliwości- jestem zbyt krótko”, „mało pomysłów do mojej działalności- jestem zbyt krótko”.

Wnioski:

Działalność w KNN podwyższyła poziom wiedzy studentów w zakresie: negocjacji, poprawnej komunikacji, sposobów rozwiązywania konfliktów, mediacji, wpłynęła na rozwój zdolności organizacyjnych a w szczególności na: umiejętność współpracy w grupie, załatwianie różnego rodzaju spraw, zdobywanie informacji, określanie celów. Nauczyła samokontroli, nauczyła kontrolować swoje zachowanie, panować nad emocjami, poznać swoje zalety i wady. Poprawiła komunikację interpersonalną. Pomogła w rozpoznawaniu własnych predyspozycji poprzez możliwość uczestniczenia w organizowaniu różnego rodzaju form działalności Koła. Dostarczyła wymiernych korzyści takich jak dyplomy, wyjazdy integracyjne, szkoleniowe i na konferencje, oraz doświadczenie pomocne w pracy zawodowej, a także pozwoliła na poznanie nowych i ciekawych osób.

Studenci należący aktywnie do KNN rozwinęli swój potencjał, pracując zgodnie z własnymi preferencjami i możliwościami oraz realizując zadania statutowe Koła.

Uczestniczenie w takim przedsięwzięciu, jakim jest koło naukowe na uczelni (na przykładzie KNN) jest efektywną i atrakcyjną formą zagospodarowania czasu wolnego współczesnego studenta, niewielu jednak z niej korzysta. Bo, choć atrakcyjna i mogąca stanowić inwestycję w przyszłość, jest to przede wszystkim dodatkowa nauka przez pracę: dość trudna i angażująca siły i czas wolny studenta.

BIBLIOGRAFIA

Pozycje zwarte

1. Brzeziński J. *Metodologia badań psychologicznych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996.
2. Karaś S. *Sztuka samokształcenia*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły TWP, Warszawa 1994.
3. Kujawiński J. *Metodyka zintegrowanej działalności szkolno – pozaszkolnej uczniów*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2003.
4. Łobocki M. *Metody i techniki badań pedagogicznych*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2003.
5. Maziarz Cz. *Proces samokształcenia*, PZWS, Warszawa 1966.
6. Okiński W. *Procesy samokształceniowe*, Dom Książki Polskiej, Poznań 1935.
7. Okoń W. *Nowy słownik pedagogiczny*, PWN, Warszawa 1998.
8. Pilch T., Bauman T. *Zasady badań pedagogicznych. Strategie ilościowe*, Wyd. Akademickie „Żak”, Warszawa 2001.
9. Pilch T. *Zasady badań pedagogicznych*, Wyd. Akademickie „Żak”, Warszawa 1998.
10. Przetacznikowa M. *Na przełomie dzieciństwa i młodości*, Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1972.
11. *Rozwijanie aktywności twórczej uczniów klas początkowych. Zarys metodyki*, Kujawiński J.(red), Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1990.
12. Urbańczyk F. *Dydaktyka dorosłych*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1973.
13. Zaczyński W. *Praca badawcza nauczyciela*, Warszawa 1995.

Czasopiśmiennictwo

1. Chmielewska K., *Samokształcenie w szkole*. „Nowa Szkoła” 2000 nr 3.
2. Czajkowski K. *Wychowanie do rekreacji*, Warszawa 1979
3. Dąbrowski Z. *Czas wolny dzieci i młodzieży* PZWS Warszawa 1966
4. Kubiak – Szymborska E. *Podmiotowość młodzieży akademickiej*. Wydawnictwo Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz 2003
5. Malinowski J.A. *Zainteresowanie studentów ponadobowiązkową aktywnością naukową*. „Dydaktyka Szkoły Wyższej” 1988 nr 1

6. Matyjas B. *Czas wolny* (w) Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku. Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa 2003
7. Neska R. *Czas wolny absolwentów wyższych uczelni-poszukiwanie doznań czy rekreacja*, „Kultura i Społeczeństwo” 203 nr 4
8. Pająk J., *O motywacji do uczenia się i samowychowania*. „Kwartalnik Nauczyciela Opolskiego” 1982 nr 3.
9. Pięta J. *Pedagogika czasu wolnego*. Wyższa Szkoła Ekonomiczna, Warszawa 2004
10. Prokosz M. *Przemiany wzorów wykorzystania czasu wolnego w: Czas wolny w różnych jego aspektach* pod redakcją J. Kędzior i M. Wawrzak-Chodaczek. Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2000, s.73
11. Semków J., *Uwarunkowania procesów samokształcenia w placówkach kulturalno – oświatowych*. „Oświata Dorosłych” 1988 nr 3.
12. Słupik S. *Czas wolny dzieci i młodzieży* w: „Polityka Społeczna” 2004 nr 9
13. Szpyrko M. *Samowychowanie jako cel edukacyjny*. „Nowa Szkoła” 1998 nr 4.
14. Szwajkowska A., Cieśliński R. *Wybrane elementy aktywności samowychowawczej studentów IWFIS w Białej Podlaskiej*. „Kultura Fizyczna” 1999 nr 5
15. Wujek T. *Praca domowa i czynny wypoczynek ucznia*, Warszawa 1969
16. Zawadzka A. *Obciążenie studentów nauką a formy wypoczywania*. Warszawa-Wrocław 1976

ANKIETA

Koleżanki i koledzy rezultat poniższych badań zostanie wykorzystany w pracy licencjackiej dotyczącej samorozwoju studentów w kołach naukowych. Ankieta jest anonimowa, proszę więc o udzielenie szczerych odpowiedzi.

1. Jak długo należysz /należałaś(eś) do koła?

.....

2. Jaką funkcję pełnisz / pełniłaś(eś) w kole?

.....

3. Dlaczego zdecydowałaś(eś) się przystąpić do koła?

.....

4. Które formy zajęć w Kole najbardziej lubisz / lubiłaś(eś)?

- badania naukowe,
- wyjazdy integracyjne,
- szkolenia: przypadki negocjacyjne, filmy itp.,
- akcje agitacyjne,
- uroczystości własne Koła,
- spotkania z ciekawymi ludźmi,
- public relations Koła:
 - a) pisanie artykułów do czasopisma,
 - b) zajmowanie się gablota,
 - c) prowadzenie kroniki,
- inne (jakie?).....

5. W organizacji których form działalności Koła czujesz /czułaś(eś) się kompetentny?

- badań naukowych,
- wyjazdów integracyjnych,
- akcji agitacyjnych,
- uroczystości własnych Koła,
- spotkań z ciekawymi ludźmi,
- tworzeniu public relations Koła:
 - a) pisanie artykułów do czasopisma,
 - b) zajmowanie się gablota,
 - c) prowadzenie kroniki,
- inne (jakie?).....

6. Czy działalność w Kole poszerzyła twój poziom wiedzy w zakresie:

- negocjacji,

- mediacji,
- sposobów rozwiązywania konfliktów,
- poprawnej komunikacji,
- inne.....

7.Czy spotkania z kolegami i koleżankami w Kole pomogły Ci:

- wypowiadać się jasno i spokojnie,
- udzielać i przyjmować informacje zwrotne,
- unikać barier komunikacyjnych,
- słuchać innych,
- przekonywać do swojego zdania,
- prowadzić dyskusje w grupie.

8.Czy dzięki działalności w Kole nauczyłaś(eś) się:

- lepiej planować swój czas,
- określać cele,
- zdobywać informacje,
- załatwiać różnego rodzaju sprawy,
- przydzielać zadania,
- współpracować w grupie,

9.Czy uczestnictwo w Kole pomogło Ci w:

- panowaniu nad emocjami,
- kontrolowaniu zachowania,
- poznaniu swoich wad ,
- zwalczeniu jakiejś wady,
- poznaniu swoich zalet.

10.Jaki wymierne korzyści (np. dyplomy, nagrody) dała Ci przynależność do Koła?

.....

11.Jakie nie wymierne korzyści(np. nowe przyjaźnie, podwyższenie poziomu wiedzy) dała Ci przynależność do Koła?

.....

12.Czego oczekiwałaś, na co liczyłaś zapisując się do Koła?

.....

13.Czy wszystkie z Twoich oczekiwań zostały spełnione?

- tak ,
- nie (które?).....

STUDENTS ACTIVITY IN LEARNED CIRCLE AS A FORM OF SPENDING SPARE TIME: RECREATION OR WORK?

Using the duty off time by youth is a phenomenon being a subject to change. Spare time fulfils various functions; a lot of them is realised on university. Managing the spare time by participation in academic learned circle work favours self-teaching and self education. Few number of students, who decided to work in Learned Circle „Negocjator” on PWSZ of the name of Witelon in Legnica, Poland reached particular benefis. Thanks to scientific research, meeting with interesting people, integration trips, scholar's workshops, circle's custom ceremonies, summer scholar's camps and organisational activity students raised their merithorical knowledge level in a range of communication, conflictology, negotiation and mediation. They learned collaboration, acquired organisational skills, made their pros and cons known. Students also obtained confirmation of their competences in form of a diploma and acquired experience helpful for professional job. They was enjoiing and learning by work in their spare time.

DZIAŁALNOŚĆ STUDENTÓW W KOLE NAUKOWYM JAKO FORMA SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO: WYPOCZYNEK CZY PRACA?

Wykorzystywanie czasu wolnego przez młodzież jest zjawiskiem podlegającym zmianom. Czas wolny spełnia różnorodne funkcje, z których wiele realizowanych jest na uczelni. Zagospodarowanie czasu wolnego poprzez udział w pracy studenckiego koła naukowego sprzyja samokształceniu i samowychowaniu. Nieliczni studenci, którzy zdecydowali się na pracę w Kole Naukowym „Negocjator” w PWSZ im. Witelona w Legnicy osiągnęli określone korzyści. Poprzez badania naukowe, spotkania z ciekawymi ludźmi, wyjazdy integracyjne, warsztaty szkoleniowe, uroczystości własne koła, letnie obozy naukowe i działalność organizacyjną studenci podwyższyli poziom wiedzy merytorycznej w zakresie komunikacji, konfliktów, negocjacji i mediacji, nauczyli się pracy grupowej i nabyli umiejętności organizacyjne, poznali swoje mocne i słabe strony, otrzymali potwierdzenie swoich kompetencji w formie dyplomów i zdobyli doświadczenie pomocne w pracy zawodowej. Bawili się i uczyli poprzez pracę w swoim czasie wolnym.